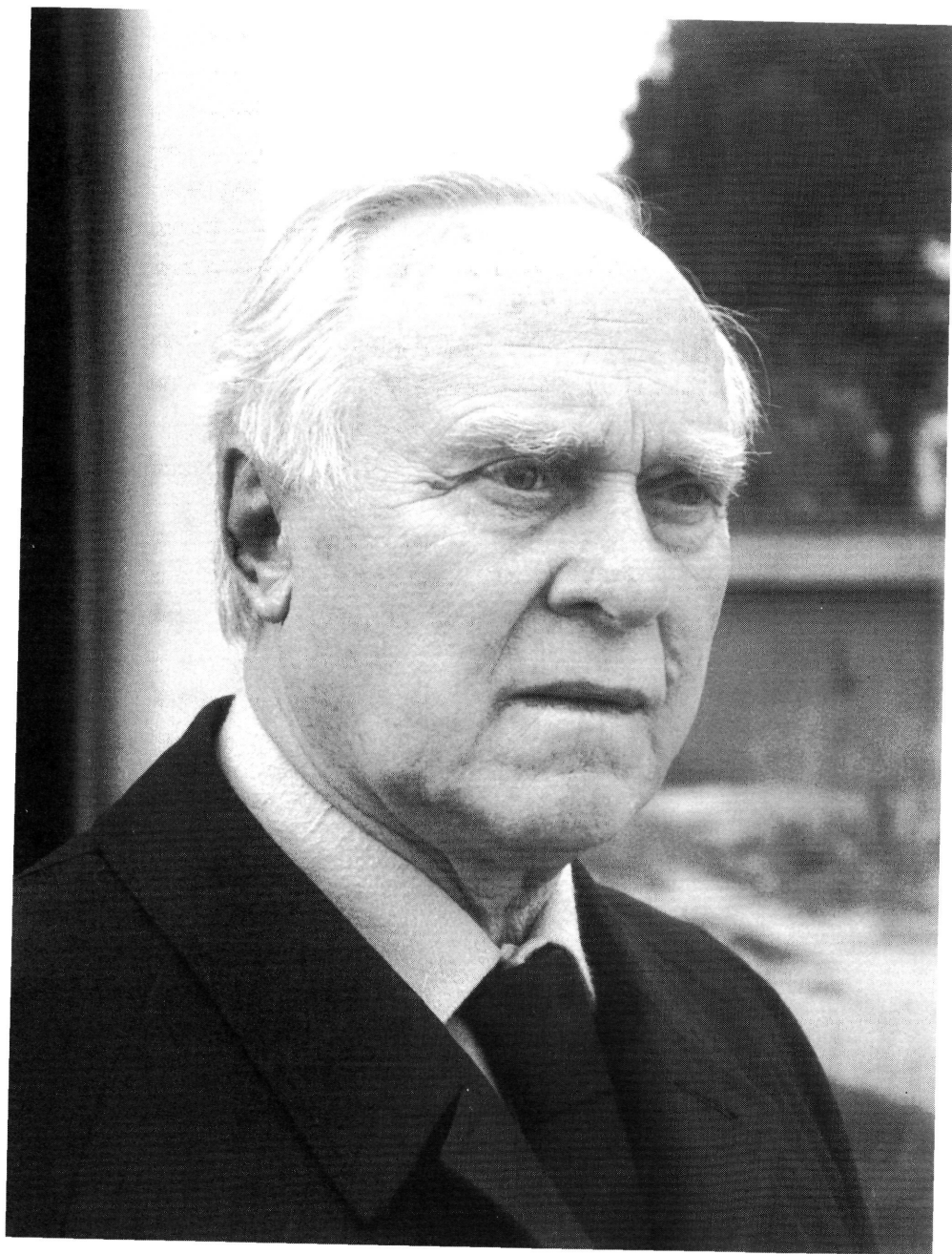

Cvito Fisković

CVITO FISKOVIĆ

(1908.-1996.)

Istaknuti povjesničar umjetnosti i dugogodišnji konzervator rođen je u Orebiću 24. prosinca 1908., diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu studijsku grupu "povijest umjetnosti i kulture s klasičnom arheologijom". Na istom je fakultetu doktorirao 1938. disertacijom o korčulanskoj katedrali.

Godine 1936.-1942. bio je kustos u Arheološkom muzeju u Splitu, a 1945.-1977. ravnatelj Konzervatorskog zavoda za Dalmaciju (kasnije Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Splitu). Godine 1950.-1977. vodio je Historijski institut tadašnje Jugoslavenske akademije u Dubrovniku. U Splitu je od godine 1946. pokrenuo i uređivao Priloge povijesti umjetnosti u Dalmaciji, a od 1952. Anale Historijskog instituta u Dubrovniku. Usporedo je bio član uredništava mnogih časopisa i knjiga kao u Splitu časopisa Mogućnosti i Čakavske riči te znanstvenih izdanja Splitskog književnog kruga. Dobio je mnogobrojna priznanja među kojima se ističu 1974. Nagrada SR Hrvatske za životno djelo i Nagrada grada Splita za životno djelo. U povodu sedamdesete obljetnice života Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Splitu objavio je 1980. Zbornik u njegovu čast u dva sveska ("Prilozi za povijest umjetnosti u Dalmaciji, 21-22). Umro je u Splitu 12. srpnja 1996.

Svojim je golemim opusom C. Fisković dao nezaobilazni doprinos povijesti hrvatske umjetnosti, a osobito Dalmacije. Bez djela C. Fiskovića bila bi povijest umjetnosti u Dalmaciji mnogo siromašnija, a bez njegova doprinosa ta se znanost ne bi danas u nas mogla ni zamisliti.

Nakon što je 1939. najprije kao posebni otisak časopisa Croatia sacra tiskao svoju disertaciju "Korčulanska katedrala" kao posebnu knjigu, slijedile su mnogobrojne njegove knjige, od kojih se naročito ističu "Opis trogirske katedrale iz XVIII. stoljeća" (Split, 1940.), "Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku" (Zagreb, 1947.), "Prilog proučavanju i zaštiti Dioklecijanove palače u Splitu" (Rad JAZU, 279, Zagreb, 1950.), "Radovan. Portal katedrale u Trogiru" (Zagreb, 1951.), "Romaničke kuće u Splitu i Trogiru" (Starohrvatska prosvjeta, III. serija, sv. 2, Split, 1952.), "Prvi poznati dubrovački graditelji" (Dubrovnik, 1955.), "Zadarski sredovječni majstori" (Split, 1959.), "Juraj Dalmatinac" (Zagreb, 1963.), "Dalmatinske freske" (Zagreb, 1965.), "Radovan" (Zagreb, 1965.), "Lastovski spomenici" (Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 16, Split, 1966.), "Kultura dubrovačkog ladanja" (Split, 1966.), "Spomenici otoka Visa od IX. do XIX. stoljeća" (Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 17), "Baština starih hrvatskih pisaca", 1-2 (Split, 1971.), "Hvarska katedrala" (Split, 1976.), "Eseji" (Zagreb, 1977.), "Baština starih hrvatskih pisaca" (Split, 1978.), "Studije i eseji" (Split, 1982.), "Juraj Dalmatinac" (Zagreb, 1982.), "Sorkočevićev ljetnikovac na Lapadu" (Zagreb, 1982.), "Ivan Duknović, Joannes Dalmata u domovini" (Split, 1990.) itd. U svojim je knjigama i studijama C. Fisković obogatio povijest umjetnosti u Dalmaciji velikim brojem do njega nepoznatih imena majstora hrvatskog imena i podrijetla i istaknuo njihov veliki doprinos hrvatskoj umjetnosti. Od važnoga je značenja njegov rad u dalmatinskim arhivima, u kojima je

otkrio mnogobrojne nepoznate umjetnike, podatke i činjenice. U svojim je predavanjima i referatima na hrvatskom i stranim jezicima na brojnim kongresima upoznao s našom umjetnošću i strani znanstveni svijet.

U svojim je radovima pokazao svestrani interes od najstarijih vremena, od antike preko ranog srednjeg vijeka, romanike, gotike i renesanse do umjetnosti baroka prošlog stoljeća do naših dana. Posebnu je pozornost posvetio velikim pojavama umjetnosti Dalmacije od Buvine i Radovana preko Jurja Dalmatinca, Blaža Jurjeva do mnogih vrijednih pojava našeg i prošlog stoljeća poput Ivana Meštrovića, Branislava Deškovića, Celestina Medovića, Emanuela Vidovića do mnogih skromnijih pojava novijega vremena.

Poznavajući vrlo dobro staru hrvatsku književnost od Marka Marulića i prvih "začinjavaca" uočio je veze naših starih pisaca, otkrio nepoznate tekstove i znao uklopiti hrvatske književnike od humanizma i renesanse do prošlog stoljeća u europski kontekst. U svojim je studijama uz likovnu umjetnost obrađivao i probleme glazbe, kazališta, pomorstva, zdravstva, hortikulture i drugih vidova kulturne prošlosti. Imao je neosporni književni talent što je dokazao tekstovima "Iz Lirskog dnevnika" u zagrebačkoj Republici (1948.) i "Mladenov povratak zavičaju" (1932.-1936.), s izrazitim autobiografskim prizvukom. Sudjelovao je i u mnogobrojnim polemikama od kojih su one s velikim hrvatskim povjesničarom umjetnosti akademikom Ljubom Karamanom o dubrovačkoj Divoni i o kotorskoj katedrali smatrane primjernim.

Radio je gotovo do posljednjeg daha i na njegovu radnom stolu nađeni su kraći rukopisi koje nije uspio dovršiti.

Posebna tema u okviru prikaza aktivnosti Cvita Fiskovića je i njegov konzervatorski rad kome je posvetio veliki dio života i koji zaslužuje posebnu obradu.

Kruno Prijatelj